

วารสารข่าว สผ.

หมวดการประเมินผลกระทบสิ่งแวดล้อม

ปีที่ 22 ฉบับที่ 1 (มกราคม-เมษายน 2563)

คำนำ

ฉบับมาพบกันอีกครั้ง

ในวารสารข่าว สผ. นะคะ ในช่วงนี้ประเทศไทยและทั่วโลก ประสบปัญหาการแพร่ระบาดของโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 (COVID-19) จึงอยากให้ผู้อ่านทุกท่านระมัดระวังตัวในการใช้ชีวิตประจำวัน หมั่นล้างมือด้วยสบู่หรือเจลแอลกอฮอล์บ่อยๆ ใส่หน้ากากอนามัย และไม่จับกลุ่มชุมนุม หรือไปในพื้นที่เสี่ยงติดเชื้อด้วยความห่วงใยจากทีมงานวารสารข่าว สผ. นะคะ และทางทีมงานของแจ้งว่าเมื่อต้นปี 2563 ที่ผ่านมานี้มีกฎหมายสิ่งแวดล้อมประกาศใช้เพิ่มเติมอีก 2 ฉบับ เกี่ยวกับการกำหนดโครงการ กิจการ หรือการดำเนินการซึ่งต้องจัดทำรายงาน EIA/EHIA และกำหนดหลักเกณฑ์ วิธีการจัดทำรายงานดังกล่าว ซึ่งประกาศในราชกิจจานุเบกษา เมื่อวันที่ 16 มกราคม 2563 ที่ผ่านมา ส่วนจะมีการเปลี่ยนแปลงจากกฎหมายฉบับเดิมอย่างไรนั้น ท่านสามารถดาวน์โหลดข้อมูลทางเว็บไซต์ www.onep.go.th/eia/ กฎหมายที่เกี่ยวข้อง นอกจากนี้ สผ. ได้จัดทำคำแนะนำแนวทางการมีส่วนร่วมของประชาชน ในกระบวนการจัดทำรายงานการประเมินผลกระทบสิ่งแวดล้อม ในสถานการณ์การแพร่ระบาดของโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 (COVID-19) ท่านสามารถดาวน์โหลดข้อมูลจาก QR CODE ในหน้านี้ได้เลยคะ

สำหรับวารสารฉบับนี้ ทีมงานได้รวบรวมบทความคุณภาพที่น่าสนใจมาแนะนำเสนอแก่ท่านผู้อ่านเช่นเคยคะ ได้แก่ คุณเคยรู้จักอะลูมิเนียมหลอม (Molten Aluminum) หรือไม่ ? EIA โฉมใหม่ ก้าวไกลพร้อมโลกที่เปลี่ยนแปลง : ตอนที่ 1 และการมีส่วนร่วมของประชาชนในกระบวนการ “EIA” รับประกันว่าต้องถูกใจท่านผู้อ่านอย่างแน่นอน ค่ะ

FIGHT
COVID 19

ผู้จัดทำ

ที่ปรึกษา

ดร.พิรุณ สัยยะสิทธิ์พานิช

บรรณาธิการ

เสาวภา วิทยุธีระนันท์

กองบรรณาธิการ

พรรณนิภา สืบสิงห์

จุฑาภรณ์ ทองสอดแสง

จันทร์ทิพย์ นวไชยเสนา

สมิต จิระมงคล

ภิษชากรณ์ วงศ์ทองดีปีแก้ว

เกศินี จุ่นสาย

ธนภัทร์ ศรีถาวร

กิตติพร เจียรสมจิตร

ภัญญิณณัฏฐ์ ธนะประโยชน์ศักดิ์

ยุทธพงษ์ พุกอาษา

จัดทำโดย

กลุ่มงานวิชาการและฐานข้อมูล กองพัฒนาระบบการวิเคราะห์ผลกระทบสิ่งแวดล้อม

สำนักงานนโยบายและแผนทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม

กระทรวงทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม

Website : www.onep.go.th/eia อีเมล databaseeia.onep@onep.go.th

**สนใจติดต่อเป็นสมาชิกวารสารข่าวได้ที่ 02-265-6500 ต่อ 6860 6858

หรือทางอีเมล** (ไม่มีค่าใช้จ่ายใด ๆ ทั้งสิ้น)

EIA Activity

เมื่อวันพฤหัสบดีที่ 5 มีนาคม 2563 สำนักงานนโยบายและแผน

ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม (สผ.) โดยกองพัฒนาระบบการวิเคราะห์ผลกระทบสิ่งแวดล้อม ร่วมกับ บริษัท ปตท. จำกัด (มหาชน) จัดพิธีลงนามบันทึกข้อตกลงความร่วมมือ (MOU) การพัฒนาระบบกลั่นกรองประเภทและขนาดโครงการด้านพลังงาน และโครงสร้างพื้นฐานที่เข้าข่ายต้องจัดทำรายงานการประเมินผลกระทบสิ่งแวดล้อม (Smart EIA Regulatory Screening System) เพื่อมุ่งพัฒนา Digital Platform ที่เป็นประโยชน์ต่อการวางแผนลงทุนพัฒนาโครงการด้านพลังงานและโครงสร้างพื้นฐานต่าง ๆ ทั้งที่ดำเนินการโดยกลุ่ม ปตท. และผู้ประกอบการทั่วไป ให้สอดคล้องกับกฎหมายด้านการจัดทำรายงานการประเมินผลกระทบสิ่งแวดล้อมของประเทศไทย และนำไปสู่การขับเคลื่อนเศรษฐกิจของประเทศให้เติบโตบนฐานนวัตกรรมอย่างยั่งยืน โดยมี ดร.รวิวรรณ ภูริเดช เลขาธิการสำนักงานนโยบายและแผนทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม (สผ.) นางเสาวภา วิทยุธีระนันท์ ผู้อำนวยการกองพัฒนาระบบการวิเคราะห์ผลกระทบสิ่งแวดล้อม นายวิฑูรย์ สวัสดิ์ชูโต ประธานเจ้าหน้าที่เทคโนโลยีและวิศวกรรม และ นายชาญศักดิ์ ชื่นชม ผู้ช่วยกรรมการผู้จัดการใหญ่ วิศวกรรมและบริหารโครงการ บริษัท ปตท. จำกัด (มหาชน) ร่วมลงนามข้อตกลงดังกล่าว

ภาพบรรยากาศพิธีลงนามบันทึกข้อตกลงความร่วมมือ (MOU) การพัฒนาระบบกลั่นกรองประเภทและขนาดโครงการ ด้านพลังงานและโครงสร้างพื้นฐานที่เข้าข่ายต้องจัดทำรายงานการประเมินผลกระทบสิ่งแวดล้อม (Smart EIA Regulatory Screening System)

อำนาจนโยบาย และแผนทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม (สผ.) โดยกองพัฒนาระบบการวิเคราะห์ผลกระทบสิ่งแวดล้อม ได้จัดอบรม เรื่อง “ระบบการยื่นรายงานผลการปฏิบัติตามมาตรการป้องกันและแก้ไขผลกระทบสิ่งแวดล้อมและมาตรการติดตามตรวจสอบผลกระทบสิ่งแวดล้อม (Monitor) ทางอิเล็กทรอนิกส์” ระหว่างเดือนมกราคม ถึง เดือนมีนาคม 2563 จำนวน 4 ครั้ง ครอบคลุมพื้นที่ 20 จังหวัด ดังนี้

1. พื้นที่จังหวัดลำปาง แพร่ พะเยา และน่าน จัดขึ้นเมื่อวันที่ 30 มกราคม 2563 ณ โรงแรมเวียงลคอร จังหวัดลำปาง
2. พื้นที่จังหวัดอุดรธานี หนองคาย เลย นครพนม สกลนคร และบึงกาฬ จัดขึ้นเมื่อวันที่ 13 กุมภาพันธ์ 2563 ณ โรงแรมเซ็นทารา แอนด์ คอนเวนชันเซ็นเตอร์ จังหวัดอุดรธานี

3. พื้นที่จังหวัดชลบุรี ระยอง ตราด ฉะเชิงเทรา จันทบุรี และสระแก้ว จัดขึ้นเมื่อวันที่ 27 กุมภาพันธ์ พ.ศ. 2563 ณ โรงแรม เคปราช่า จังหวัดชลบุรี

4. พื้นที่จังหวัดสระบุรี ปราจีนบุรี นครนายก และลพบุรี จัดขึ้นเมื่อวันที่ 10 มีนาคม 2563 ณ โรงแรม ศุภาลัยปาสัก รีสอร์ท แอนด์ สปา จังหวัดสระบุรี

โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อให้ผู้ใช้งานระบบการยื่นรายงานผลการปฏิบัติตามมาตรการป้องกันและแก้ไขผลกระทบสิ่งแวดล้อม และมาตรการติดตามตรวจสอบผลกระทบสิ่งแวดล้อม (Monitor) ทางอิเล็กทรอนิกส์ มีความเข้าใจ สามารถใช้งานระบบได้อย่างถูกต้อง และมีประสิทธิภาพ รวมทั้งรับทราบแนวทางการปฏิบัติตามประกาศกระทรวงทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม เรื่อง หลักเกณฑ์ และวิธีการจัดทำรายงานผลการปฏิบัติตามมาตรการที่กำหนดไว้ในรายงานการประเมินผลกระทบสิ่งแวดล้อม ซึ่งผู้ดำเนินการ หรือผู้ขออนุญาตจะต้องจัดทำเมื่อได้รับอนุญาตให้ดำเนินโครงการหรือกิจการแล้ว พ.ศ. ๒๕๖๑ ได้อย่างถูกต้อง

โดยมีผู้เข้าร่วมอบรมแต่ละครั้งประกอบด้วย ผู้แทนเจ้าของโครงการ ผู้แทนหน่วยงานอนุญาต ผู้แทนสำนักงานทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม จังหวัด และผู้แทนสำนักงานสิ่งแวดล้อมภาค จำนวน 100 คน

นางพรณิกา สืบสิงห์ ผู้อำนวยการกลุ่มงานวิชาการและฐานข้อมูล กล่าวเปิดการอบรม และให้ความรู้เกี่ยวกับกระบวนการประเมินผลกระทบสิ่งแวดล้อม

นางจตุพร รักสันติชาติ นักวิชาการสิ่งแวดล้อมชำนาญการ บรรยายเกี่ยวกับแนวทางการปฏิบัติตามประกาศกระทรวงทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม เรื่อง หลักเกณฑ์ และวิธีการจัดทำรายงานผลการปฏิบัติตามมาตรการที่กำหนดไว้ในรายงานการประเมินผลกระทบสิ่งแวดล้อม ซึ่งผู้ดำเนินการ หรือผู้ขออนุญาตจะต้องจัดทำเมื่อได้รับอนุญาตให้ดำเนินโครงการหรือกิจการแล้ว พ.ศ. ๒๕๖๑

นางสาวจุฑาภรณ์ ทองสอดแสง นักวิชาการสิ่งแวดล้อมชำนาญการ และเจ้าหน้าที่กลุ่มงานวิชาการและฐานข้อมูล บรรยายเกี่ยวกับการใช้งานระบบการยื่นรายงานผลการปฏิบัติตามมาตรการป้องกันและแก้ไขผลกระทบสิ่งแวดล้อม และมาตรการติดตามตรวจสอบผลกระทบสิ่งแวดล้อม (Monitor) ทางอิเล็กทรอนิกส์

อำนาจของนโยบายและแผนทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม (สผ.) โดยกองวิเคราะห์ผลกระทบสิ่งแวดล้อม ได้จัด

กิจกรรมการเสริมสร้างความรู้ความเข้าใจ และพัฒนาศักยภาพบุคลากร สำหรับผู้ที่เกี่ยวข้องกับการประเมินผลกระทบสิ่งแวดล้อม ในปีงบประมาณ 2563 (ครึ่งปีงบประมาณแรก) จำนวน 4 เรื่อง ดังนี้ 1) การตรวจสอบน้ำใต้ดินในพื้นที่อุตสาหกรรม เพื่อการจัดทำรายงานการประเมินผลกระทบสิ่งแวดล้อม 2) พระราชบัญญัติทรัพยากรน้ำ พ.ศ. 2561 :

การจัดสรร การใช้ การพัฒนา และการอนุรักษ์ 3) การประเมินผลกระทบด้านเสียงของโครงการระบบขนส่งทางอากาศ 4) ทำความรู้จักโรงไฟฟ้า และ Smart Grid โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อให้เจ้าของโครงการ ผู้มีสิทธิทำรายงานฯ หน่วยงานอนุญาต และเจ้าหน้าที่ สผ. และหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง ได้รับความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับการจัดทำและพิจารณารายงานการประเมินผลกระทบสิ่งแวดล้อม และสามารถนำมาใช้ในการปฏิบัติงานในหน้าที่ได้อย่างมีประสิทธิภาพ รวมทั้ง ได้ทำความเข้าใจ

และแลกเปลี่ยนเรียนรู้กระบวนการจัดทำและพิจารณารายงานฯ ให้ถูกต้องตามหลักวิชาการ ร่วมกับคณะกรรมการผู้ชำนาญการฯ ซึ่งผลการทำแบบทดสอบก่อน-หลังการอบรมของผู้เข้าร่วมการอบรม พบว่า ผู้เข้าร่วมอบรมมีความรู้เพิ่มขึ้นมากกว่า ร้อยละ 80 ดังนี้

- 1** เรื่อง การตรวจสอบน้ำใต้ดินในพื้นที่อุตสาหกรรม เพื่อการจัดทำ รายงานการประเมินผลกระทบสิ่งแวดล้อม วันที่ 31 ตุลาคม 2562 ณ โรงแรมโกลเด้น ทิวลิป ซอฟเฟอรินกรุงเทพมหานคร

- 2** เรื่อง พระราชบัญญัติทรัพยากรน้ำ พ.ศ. 2561 : การจัดการ การใช้ การพัฒนา และการอนุรักษ์ วันที่ 19 พฤศจิกายน 2562 ณ โรงแรมโนโวเทล แพลทินัม ประตูน้ำ กรุงเทพฯ

- 3** เรื่อง การประเมินผลกระทบด้านเสียงของโครงการระบบขนส่งทางอากาศ วันที่ 27 พฤศจิกายน 2562 ณ โรงแรมเดอะ เบอร์เคลีย์ โฮเต็ล ประตูน้ำ กรุงเทพฯ

- 4** เรื่อง ทำความรู้จักโรงไฟฟ้า และ Smart Grid วันที่ 28 - 29 มกราคม 2563 ณ รัตนะบุรี จันทบุรี โฮมสเตย์ จังหวัดจันทบุรี และศึกษาดูงาน ณ โรงไฟฟ้าพลังความร้อนร่วม จังหวัดชลบุรี

อำนาจมหาชน และแผนทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม (สผ.) โดยกองวิเคราะห์ผลกระทบสิ่งแวดล้อม (กวม.) ได้ดำเนินงานตามภารกิจในด้านการพิจารณา รายงานการประเมินผลกระทบสิ่งแวดล้อม (EIA) และการกำหนดมาตรการด้านสิ่งแวดล้อม ของโครงการพัฒนาประเภทต่าง ๆ ตามประเภทและขนาดของโครงการที่ต้องจัดทำรายงานการประเมินผลกระทบสิ่งแวดล้อม โดยการพัฒนาแนวทางการจัดทำ และพิจารณา EIA ให้มีประสิทธิภาพยิ่งขึ้น สอดคล้องกับ แผนการปฏิรูปประเทศด้านทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม เรื่อง ระบบบริหารจัดการทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม ในประเด็นการปฏิรูประบบ EIA พร้อมทั้งได้ดำเนินโครงการ เพิ่มประสิทธิภาพการจัดทำและการพิจารณา EIA เพื่อการบริหารจัดการทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมอย่างยั่งยืน

ตั้งแต่ ปี พ.ศ. 2561 จนถึงปัจจุบัน โดยใน ปีงบประมาณ 2563 (ครึ่งปีงบประมาณแรก) ได้ดำเนินการจัดทำแนวทางการจัดทำ และการพิจารณา รายงาน EIA จำนวน 2 ฉบับ ได้แก่ แนวทาง การจัดทำรายงาน EIA โครงการเหมืองแร่ และแนวทางการ พิจารณารายงาน EIA ด้านผลกระทบต่อสุขภาพ ของคณะกรรมการผู้ชำนาญการฯ โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อให้ภาคส่วน ที่เกี่ยวข้องมีแนวทางในการจัดทำรายงาน EIA และการพิจารณา รายงาน EIA ที่เป็นไปในทิศทางเดียวกัน ซึ่งจะส่งผลให้รายงาน EIA และมาตรการด้านสิ่งแวดล้อมต่าง ๆ ที่กำหนดมีคุณภาพ มีประสิทธิภาพในการป้องกันและลดผลกระทบสิ่งแวดล้อม ที่ปฏิบัติได้จริง ได้รับการยอมรับจากภาคประชาชน และเกิด การพัฒนาอย่างยั่งยืน ซึ่งมีผลการดำเนินงาน สรุปได้ดังนี้

1. แนวทางการจัดทำรายงาน EIA โครงการเหมืองแร่

รวบรวมข้อมูลที่เกี่ยวข้องและจัดประชุมภายใน สผ. ระหว่าง เดือน ต.ค.-พ.ย. 62

จัดประชุม พิจารณารอบแนวทางฯ วันที่ 17 ธ.ค. 62

จัดประชุมเพื่อพิจารณาร่าง แนวทางฯ ครั้งที่ 1 และ ครั้งที่ 2 วันที่ 9 ม.ค. 63 และวันที่ 20-21 ม.ค. 63

จัดประชุมรับฟังความคิดเห็นจากทุกภาคส่วนต่อร่างแนวทางฯ วันที่ 2 มี.ค. 63

ผู้บริหารเห็นชอบต่อร่างแนวทางฯ แล้ว เมื่อวันที่ 24 มี.ค. 63 โดย กวผ. จะดำเนินการจัดพิมพ์และเผยแพร่ต่อไป

2. แนวทางการพิจารณารายงาน EIA ด้านผลกระทบต่อสุขภาพขอ คชก.

รวบรวมข้อมูล และการจัดประชุมภายใน สผ. (ต.ค. 62)

จัดประชุมภายใน สผ. 2 ครั้ง เมื่อวันที่ 16 ต.ค. 62 และวันที่ 16 ธ.ค. 62

การประชุมรับฟังความคิดเห็นจากผู้ทรงคุณวุฒิด้านสุขภาพใน คชก. เมื่อวันที่ 14 ม.ค. 63

การรับฟังความคิดเห็นจากทุกภาคส่วนที่เกี่ยวข้อง เมื่อวันที่ 11 ก.พ. 63

การเสนอ (ร่าง) แนวทางฯ ด้านสุขภาพต่อผู้ทรงคุณวุฒิด้านสุขภาพ ใน คชก.พิจารณา เมื่อวันที่ 26- 28 ก.พ. 63

ผู้บริหารเห็นชอบ ต่อ (ร่าง) แนวทางฯ เมื่อวันที่ 20 มี.ค. 63

สผ. จัดประชุมเรื่องการจัดทำรายงานผลการปฏิบัติตามมาตรการป้องกันและแก้ไขผลกระทบสิ่งแวดล้อม และมาตรการติดตามตรวจสอบผลกระทบสิ่งแวดล้อม

สำนักงานนโยบายและแผนทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม (สผ.)

โดยกองพัฒนาระบบการวิเคราะห์ผลกระทบสิ่งแวดล้อม (กพส.) ได้จัดการประชุม เรื่อง “การจัดทำรายงานผลการปฏิบัติตามมาตรการป้องกันและแก้ไขผลกระทบสิ่งแวดล้อม และมาตรการติดตามตรวจสอบผลกระทบสิ่งแวดล้อม” ให้แก่บริษัทที่ปรึกษาที่จัดทำ รายงานผลการปฏิบัติตามมาตรการฯ และผู้ดำเนินการหรือผู้ขออนุญาตที่มีศักยภาพ จัดทำรายงานผลการปฏิบัติตามมาตรการฯ ได้เอง เพื่อสร้างความเข้าใจเกี่ยวกับการ จัดทำรายงานผลการปฏิบัติตามมาตรการฯ ตามประกาศกระทรวงทรัพยากรธรรมชาติและ สิ่งแวดล้อม เรื่อง หลักเกณฑ์ และวิธีการจัดทำรายงานผลการปฏิบัติตามมาตรการ

ที่กำหนดไว้ในรายงานการประเมินผลกระทบสิ่งแวดล้อม ซึ่งผู้ดำเนินการ หรือ ผู้ขออนุญาตจะต้องจัดทำเมื่อได้รับอนุญาตให้ดำเนินโครงการหรือกิจการแล้ว พ.ศ. 2561 และจะได้นำความรู้ความเข้าใจที่ได้จากการประชุมไปใช้ในการ จัดทำรายงานผลการปฏิบัติตามมาตรการฯ ได้อย่างถูกต้อง และมีการนำเสนอ รายละเอียดของการปฏิบัติตามมาตรการฯ ที่ครบถ้วน/ชัดเจน

โดยได้มีการบรรยายในหัวข้อ “วัตถุประสงค์และประโยชน์ของการติดตามตรวจสอบการปฏิบัติตามมาตรการฯ การจัดทำรายงาน ผลการปฏิบัติตามมาตรการฯ และบทบาทหน้าที่ของผู้เกี่ยวข้องในการจัดทำรายงานผลการปฏิบัติตามมาตรการฯ” และหัวข้อ “การจัดทำรายงานผลการปฏิบัติตามมาตรการป้องกันและแก้ไขผลกระทบสิ่งแวดล้อม และมาตรการติดตามตรวจสอบผลกระทบสิ่งแวดล้อม” ซึ่งได้แบ่งการจัดประชุมจำนวน 3 ครั้ง เมื่อวันที่ 5, 19 และ 26 กุมภาพันธ์ 2563 ตามกลุ่มประเภทโครงการ ณ ห้องประชุม 401 สผ. โดยมีผู้เข้าร่วมประชุมแต่ละครั้ง จำนวน 126, 94 และ 70 คน ตามลำดับ

พลังงานและ
อุตสาหกรรม

อาคาร

อาคาร

นิคมอุตสาหกรรม

ปิโตรเคมี

คมนาคม

แหล่งน้ำ

เหมืองแร่
ปิโตรเลียม

สผ. จัดอบรมถ่ายทอดความรู้การพิจารณาให้ความเห็นต่อรายงานผลการปฏิบัติตามมาตรการป้องกันและแก้ไขผลกระทบสิ่งแวดล้อม และมาตรการติดตามตรวจสอบผลกระทบสิ่งแวดล้อม

เมื่อวันที่ 25 มีนาคม 2563 สำนักงานนโยบายและแผนทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม (สผ.) โดยกองพัฒนาระบบการวิเคราะห์ผลกระทบสิ่งแวดล้อม (กพส.) ได้จัดอบรมถ่ายทอดความรู้เกี่ยวกับการพิจารณาให้ความเห็นต่อรายงานผลการปฏิบัติตามมาตรการป้องกันและแก้ไขผลกระทบสิ่งแวดล้อมและมาตรการติดตามตรวจสอบผลกระทบสิ่งแวดล้อม (รายงาน monitor) ให้กับเจ้าหน้าที่สำนักงานคณะกรรมการกำกับกิจการพลังงาน (สำนักงาน กกพ.) ซึ่งเป็นหน่วยงานซึ่งมีอำนาจอนุญาตประกอบกิจการโรงไฟฟ้า

โดยการอบรมดังกล่าวเป็นความร่วมมือกันในการพิจารณารายงาน monitor ระหว่าง สผ. กับหน่วยงานซึ่งมีอำนาจอนุญาต เพื่อที่จะทำให้การควบคุมกำกับกิจการประกอบกิจการโรงไฟฟ้าเป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพ และเป็นไปตามวัตถุประสงค์ของการจัดทำรายงานผลการปฏิบัติตามมาตรการฯ ตามประกาศกระทรวงทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม เรื่อง หลักเกณฑ์ และวิธีการจัดทำรายงานผลการปฏิบัติตามมาตรการที่กำหนดไว้ในรายงานการประเมินผลกระทบสิ่งแวดล้อม ซึ่งผู้ดำเนินการ หรือผู้ขออนุญาตจะต้องจัดทำเมื่อได้รับอนุญาตให้ดำเนิน โครงการหรือกิจการแล้ว พ.ศ. 2561

ทั้งนี้ มีเจ้าหน้าที่สำนักงาน กกพ. และ สผ. เข้าร่วมอบรม จำนวน 20 คน รวมทั้งมีการถ่ายทอดสดผ่านระบบ Video Conference ให้กับเจ้าหน้าที่สำนักงาน กกพ. ที่อยู่ระหว่าง Work From Home ด้วย

คุณเคยรู้จัก
หรือไม่

อะลูมิเนียมเหลว (Molten Aluminum)

หากกล่าวถึง อะลูมิเนียม ถือว่าเป็นโลหะที่พบในชีวิตประจำวัน และใช้ในงานต่างๆ รองจากเหล็ก และทองแดง อะลูมิเนียมจัดเป็นธาตุที่พบมากเป็นอันดับสามบนพื้นผิวโลก รองลงมาจากออกซิเจน และซิลิกอน แต่มากกว่าเหล็กและธาตุอื่น โลหะอะลูมิเนียมมีสีขาวเงิน (Silvery white) ไม่เป็นสนิม น้ำหนักเบา ความหนาแน่นต่ำ นำไฟฟ้าได้ดี สามารถขึ้นรูปได้ง่าย ไม่เป็นพิษต่อร่างกายมนุษย์ สะท้อนแสงได้ดี และมีคุณสมบัติต้านทานการกัดกร่อนได้ดีมาก ดังนั้น โลหะอะลูมิเนียมจึงถูกนำไปใช้ประโยชน์อย่างกว้างขวาง เช่น อุตสาหกรรมยานยนต์ อุตสาหกรรมไฟฟ้า และอิเล็กทรอนิกส์ อุตสาหกรรมก่อสร้าง อุตสาหกรรมบรรจุภัณฑ์ อุตสาหกรรมเครื่องใช้ในครัวเรือน อุตสาหกรรมเครื่องจักรกล เป็นต้น [1]

นางสาวปัทมพร วิทยาไพโรจน์
นักวิชาการสิ่งแวดล้อมชำนาญการ/
กลุ่มงานอุตสาหกรรม

ตัวอย่างเตาหลอมแนวนอน

ห่วงโซ่อุปทาน (Supply Chain) ของอุตสาหกรรมอะลูมิเนียม สามารถแบ่งตามขั้นตอนการผลิตออกเป็น 4 ส่วน ดังนี้ **อุตสาหกรรมต้นน้ำ** ได้แก่ การทำเหมืองแร่บอกไซต์ **อุตสาหกรรมกลางน้ำ** เป็นขั้นตอนต่อจากอุตสาหกรรมต้นน้ำ เพื่อผลิตเป็นอะลูมิเนียมที่ยังไม่ขึ้นรูป **อุตสาหกรรมกลางน้ำ** ได้แก่ การผลิตผลิตภัณฑ์กึ่งสำเร็จรูป ได้แก่ อีโนกอต บิลเลต และ สแลบ ที่ใช้ในการผลิตในอุตสาหกรรมปลายน้ำ เช่น ลวด ท่อน เส้น และแผ่นอะลูมิเนียม และ **อุตสาหกรรมปลายน้ำ** ได้แก่ ผลิตภัณฑ์สำเร็จรูปที่มีรูปทรงต่างๆ เพื่อใช้ในอุตสาหกรรมต่อเนื่อง เช่น ภาชนะกระป๋องอะลูมิเนียม ลวดเกลียว เป็นต้น

ปัจจุบันประเทศไทย มีเพียงแต่การผลิตโลหะอะลูมิเนียมจากเศษโลหะเพื่อใช้หมุนเวียนในประเทศเท่านั้น จึงทำให้ต้องมีการนำเข้าอะลูมิเนียมปฐุมภูมิจากต่างประเทศจำนวนมาก โดยแนวโน้มการใช้งานอุตสาหกรรมอะลูมิเนียมไทยจากการคาดการณ์อัตราการเติบโตของอุตสาหกรรมต่อเนื่องของประเทศไทยใน 3 กลุ่มหลักที่มีการใช้งานอะลูมิเนียมสูงสุด โดยมีการคาดการณ์ถึงปี พ.ศ.2563 พบว่า อุตสาหกรรมก่อสร้าง คาดว่ามีการขยายตัวเฉลี่ยในอัตราร้อยละ 4 ต่อปี จากการขยายตัวของอุตสาหกรรมก่อสร้างในประเทศไทย ทั้งการ

ก่อสร้างบ้าน คอนโดมิเนียม โรงงาน รวมถึงการก่อสร้างโครงสร้างพื้นฐานต่างๆ ของภาครัฐ อุตสาหกรรมยานยนต์ คาดว่ามีการขยายตัวเฉลี่ยในอัตราร้อยละ 11-12 ต่อปีจากการขยายตัวของอุตสาหกรรมการผลิตรถยนต์ในประเทศไทย และอุตสาหกรรมเครื่องใช้ไฟฟ้าและอิเล็กทรอนิกส์ คาดว่ามีการขยายตัวเฉลี่ยในอัตราร้อยละ 7-11 ต่อปี [2]

**ผู้เขียนนิรนามกับหน่วยงานรับผิดชอบการผลิต
อะลูมิเนียมเหลวพอร์ทัล [3] ดังนี้**

1. การหลอมอะลูมิเนียม โดยมีวัตถุดิบหลัก ได้แก่ อะลูมิเนียมแท่ง เศษอะลูมิเนียม ซึ่งผ่านขั้นตอนการตรวจรับวัตถุดิบให้มีลักษณะสมบัติเป็นไปตามเกณฑ์ที่กำหนด โดยการหลอมด้วยเตาหลอมแนวนอน (Open-well furnace) ใช้ก๊าซธรรมชาติ (NG) เป็นเชื้อเพลิง ซึ่งมีการควบคุมอุณหภูมิให้คงที่ประมาณ 720-800 องศาเซลเซียส อะลูมิเนียมจะถูกหลอมละลายกลายเป็นอะลูมิเนียมเหลว หลังจากนั้นจะถูกส่งไปเตาอุ่นน้ำอะลูมิเนียม (Holding Furnace) เพื่อเข้าสู่กระบวนการปรับปรุงคุณภาพและไล่ก๊าซต่อไป

2. การปรับปรุงคุณภาพ

อะลูมิเนียมที่หลอมเหลวจากเตาหลอมจะถูกส่งไปปรับปรุงคุณภาพในเตาอุ่นอะลูมิเนียม (Holding Furnace) ด้วยระบบรางวัลเสียง จากนั้นทำการตรวจสอบคุณภาพอะลูมิเนียมเหลวด้วยเครื่องสเปกโตรมิเตอร์ (Spectrometer) และปรับปรุงคุณภาพด้วยการเติมสารปรุงแต่ง เช่น ซิลิคอน ทองแดง แมกนีเซียม หรือสังกะสี โดยควบคุมอุณหภูมิประมาณ 690-750 องศาเซลเซียส และจะมีการกำจัดสิ่งปนเปื้อนโดยการเติมฟลักซ์ (Flux) และก๊าซไนโตรเจน เพื่อให้สิ่งเจือปนต่าง ๆ หรืออะลูมิเนียมออกไซด์ที่ปะปนกับอะลูมิเนียมเหลวจะลอยตัวขึ้นสู่ผิวหน้าของหลอมอะลูมิเนียมเหลว ซึ่งเรียกว่า “ตะกรันอะลูมิเนียม (Aluminum Dross)” หลังจากนั้นจะทำการกวาดตะกรันอะลูมิเนียม เพื่อนำไปเข้าสู่กระบวนการปั่นแยกตะกรันและคัดแยกขนาดตะกรันอะลูมิเนียมในอาคารบดตะกรันต่อไป ส่วนน้ำอะลูมิเนียมที่ผ่านการไล่ก๊าซแล้วจะถูกเทใส่ภาชนะบรรจุพิเศษเพื่อเป็นผลิตภัณฑ์อะลูมิเนียมเหลว

เศษอะลูมิเนียมจากการคัดแยก

ตัวอย่างภาชนะบรรจุพิเศษ (Pot)

3. การเทอะลูมิเนียมเหลวบรรจุพิเศษ

การเทอะลูมิเนียมเหลวใส่ภาชนะบรรจุพิเศษ (Pot) เริ่มต้นจากการอุ่นภาชนะบรรจุพิเศษ ด้วยเชื้อเพลิงก๊าซธรรมชาติ (NG) ที่อุณหภูมิประมาณ 560-600 องศาเซลเซียส อะลูมิเนียมเหลวที่ผ่านกระบวนการปรับปรุงคุณภาพและไล่ก๊าซแล้วจะถูกเทลงภาชนะ ด้วยระบบท่อแบบอัตโนมัติ หลังจากนั้นจะทำความสะอาดอะลูมิเนียมเหลวในภาชนะบรรจุพิเศษอีกครั้ง ทำการตักอะลูมิเนียมออกไซด์ที่อยู่บริเวณผิวหน้าออก จากนั้นปิดล้อยึดภาชนะบรรจุพิเศษให้แน่นและนำไปซึ่งน้ำหนัก อุ่นภาชนะบรรจุพิเศษอีกครั้งด้วยเครื่องให้ความร้อนแบบไฟฟ้า เพื่อควบคุมอุณหภูมิอะลูมิเนียมเหลวยังปลายทาง ให้มีค่าไม่น้อยกว่า 720 องศาเซลเซียส

ปัจจัยอะลูมิเนียมเหลว

มีการใช้อย่างแพร่หลายในอุตสาหกรรมยานยนต์ในประเทศไทย ซึ่งมีการจำหน่ายผลิตภัณฑ์ในลักษณะของเหลวเพื่อสะดวกต่อการใช้งาน และบริษัทที่รับซื้อไม่ต้องทำการหลอมจากวัตถุดิบใหม่ ซึ่งถือเป็นการช่วยลดแหล่งกำเนิดมลพิษได้ส่วนหนึ่ง ทั้งนี้ อะลูมิเนียมเหลวจะถูกบรรจุในภาชนะบรรจุ ซึ่งจัดทำขึ้นพิเศษที่ได้รับการออกแบบและรับรองความแข็งแรงของภาชนะบรรจุ เนื่องจากอะลูมิเนียมเหลว สามารถทำปฏิกิริยากับน้ำอย่างรุนแรง ดังนั้น การสัมผัสกับถังเก็บหรือสารอื่น รวมทั้งเครื่องมือที่เย็น เปียก หรือสกปรก อาจทำให้เกิดการระเบิดได้ และในกรณีเกิดเหตุฉุกเฉิน ห้ามใช้น้ำดับเพลิง ยกเว้นในกรณีที่เปื้อนอันตรายถึงชีวิต และให้ใช้น้ำฉีดพ่นเป็นลำฝอยเท่านั้น ซึ่งการระเบิดเหล่านี้มีความรุนแรงและอาจส่งผลให้เกิดการบาดเจ็บหรือเสียชีวิตรวมถึงการทำลายอุปกรณ์และโรงงานได้ [4] ดังนั้น มาตรการเพื่อป้องกันและแก้ไขผลกระทบที่เกี่ยวข้องไม่ว่าจะเป็นการคำนึงถึงความปลอดภัยในการผลิตและการจัดการระบบควบคุมดูแลการขนส่งอะลูมิเนียมเหลวให้มีประสิทธิภาพ รวมถึงการกำหนดมาตรการกรณีเกิดเหตุฉุกเฉินจากการหกหล่นหรือรั่วไหลหรือเกิดการระเบิด นับว่าเป็นสิ่งสำคัญอย่างยิ่งที่ทุกภาคส่วนต้องร่วมมือร่วมใจกัน

เอกสารอ้างอิง

1. กรมโรงงานอุตสาหกรรม. (2551). คู่มือการกำกับดูแลโรงงาน: อุตสาหกรรมหลอมหล่อเศษและตะกรันอะลูมิเนียม. สืบค้นเมื่อ 15 ธันวาคม 2562, จาก http://www2.diw.go.th/I_Standard/Web/pane_files/Industry27.asp.
2. สถาบันเหล็กและเหล็กกล้าแห่งประเทศไทย. รายงานฉบับสมบูรณ์ การสำรวจสถานภาพอุตสาหกรรมโลหะนอกกลุ่มเหล็ก (Non-ferrous metals) อะลูมิเนียม. 2557
3. บริษัท ไตก อะลูมิเนียม อินดัสทรี (ประเทศไทย) จำกัด. รายงานการวิเคราะห์ผลกระทบสิ่งแวดล้อมโครงการโรงหลอมอะลูมิเนียม ฉบับสมบูรณ์. 2559
4. กรมควบคุมมลพิษ. (2551). คู่มือระเบียบป้องกันเบื้องต้นจากวัตถุอันตราย. สืบค้นเมื่อ 11 กุมภาพันธ์ 2563, จาก http://www.pcd.go.th/info_serv/hotline/ERG2008/169.htm.

EIA โฉมใหม่

ก้าวไกล พร้อมโลกที่เปลี่ยนแปลง

ตอนที่ 1

นางสาวจิ๋วโรบล แสงสว่าง นักวิชาการสิ่งแวดล้อมชำนาญการ
กลุ่มงานพัฒนาหลักเกณฑ์/กองพัฒนาระบบการวิเคราะห์ผลกระทบสิ่งแวดล้อม

ผ่านมาเกือบ 2 ปีแล้ว ตั้งแต่พระราชบัญญัติส่งเสริมและรักษาคุณภาพสิ่งแวดล้อมแห่งชาติ (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2561 ได้ประกาศลงในราชกิจจานุเบกษา เมื่อวันที่ 19 เมษายน 2561 คุณผู้อ่านหลายท่านคงได้รับทราบข่าวความเคลื่อนไหวใหม่ๆ โดยเฉพาะกฎหมายลำดับรองที่ออกตามพระราชบัญญัติฯ ดังกล่าวกันมาสู่กระยะหนึ่งแล้ว วันนี้ผู้เขียนขอพาทุกท่านมาติดตามความคืบหน้าการดำเนินการเรื่องที่สำคัญอีกเรื่องหนึ่ง คือ การดำเนินการตามมาตรา 48 วรรคท้าย โดยมาตรา 48 บัญญัติว่า

“

“เพื่อประโยชน์ในการส่งเสริมและรักษาคุณภาพสิ่งแวดล้อม ให้รัฐมนตรีโดยความเห็นชอบของคณะกรรมการสิ่งแวดล้อมแห่งชาติมีอำนาจประกาศกำหนดให้โครงการหรือกิจการหรือการดำเนินการใดของรัฐหรือที่รัฐจะอนุญาตให้ผู้ใดดำเนินการ เป็นโครงการหรือกิจการหรือการดำเนินการที่ผลกระทบสิ่งแวดล้อม หรือที่อาจมีผลกระทบต่อทรัพยากรธรรมชาติ คุณภาพสิ่งแวดล้อม สุขภาพ อนามัย คุณภาพชีวิต หรือส่วนได้เสียสำคัญอื่นใดของประชาชนหรือชุมชนหรือสิ่งแวดล้อมอย่างรุนแรง ซึ่งผู้ดำเนินการหรือผู้ขออนุญาตต้องจัดทำรายงานการประเมินผลกระทบสิ่งแวดล้อม

หลักเกณฑ์ วิธีการ และเงื่อนไขในการจัดทำรายงานการประเมินผลกระทบสิ่งแวดล้อมตามวรรคหนึ่ง ให้เป็นไปตามที่รัฐมนตรีโดยความเห็นชอบของคณะกรรมการสิ่งแวดล้อมแห่งชาติประกาศกำหนด โดยจะกำหนดให้แตกต่างกันตามประเภทหรือขนาดของโครงการหรือกิจการหรือการดำเนินการก็ได้ และอย่างน้อยต้องประกอบด้วยสาระสำคัญเกี่ยวกับรายละเอียดโครงการ หรือกิจการ หรือการดำเนินการ สภาพแวดล้อมปัจจุบัน การประเมินทางเลือกในการดำเนินการ การประเมินผลกระทบสิ่งแวดล้อมที่อาจเกิดขึ้นจากโครงการหรือกิจการหรือการดำเนินการทั้งทางตรงและทางอ้อม การมีส่วนร่วมของประชาชน ในกระบวนการประเมินผลกระทบสิ่งแวดล้อมและมาตรการป้องกันและแก้ไขผลกระทบสิ่งแวดล้อมและการชดเชยเยียวยาความเดือดร้อนเสียหาย

การจัดทำรายงานการประเมินผลกระทบสิ่งแวดล้อมสำหรับโครงการหรือกิจการหรือการดำเนินการของรัฐหรือที่รัฐจะอนุญาตให้ผู้ใดดำเนินการที่อาจมีผลกระทบต่อทรัพยากรธรรมชาติ คุณภาพสิ่งแวดล้อม สุขภาพ อนามัย คุณภาพชีวิต หรือส่วนได้เสียสำคัญอื่นใดของประชาชนหรือชุมชน หรือสิ่งแวดล้อมอย่างรุนแรง ผู้ดำเนินการหรือผู้ขออนุญาตต้องประเมินผลกระทบด้านสุขภาพและจัดให้มีการรับฟังความคิดเห็นของผู้มีส่วนได้เสียและประชาชนและชุมชนที่เกี่ยวข้องตามหลักเกณฑ์ วิธีการ และเงื่อนไขที่รัฐมนตรีโดยความเห็นชอบของคณะกรรมการสิ่งแวดล้อมแห่งชาติประกาศกำหนด เป็นการเพิ่มเติมจากที่ต้องดำเนินการตามวรรคสองด้วย

ให้สำนักงานนโยบายและแผนทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมเสนอคณะกรรมการสิ่งแวดล้อมแห่งชาติ เพื่อพิจารณาทบทวนประกาศตามวรรคหนึ่งทุกกรอบระยะเวลาห้าปี หรือในกรณีที่มีความจำเป็นจะดำเนินการให้เร็วกว่านั้นก็ได้อ

กล่าวโดยสรุปว่าหัวใจสำคัญของมาตรา 48 วรรคท้าย คือ การประกาศกำหนดโครงการหรือกิจการหรือการดำเนินการใดที่ต้องจัดทำรายงาน EIA หรือ EHIA นั้น ให้มีการทบทวนประกาศทุกกรอบระยะเวลา 5 ปี หรือในกรณีที่มีความจำเป็นจะดำเนินการให้เร็วกว่านั้นก็ได้นั่นเอง

”

สำนักงานนโยบายและแผนทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม (สผ.) โดยกองพัฒนาระบบการวิเคราะห์ผลกระทบสิ่งแวดล้อมได้ดำเนินการจัดทำแผนงานในการทบทวนประกาศกระทรวงทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม (ประกาศ ทส.) ซึ่งเป็นแผนระยะ 5 ปี พ.ศ. 2562 – 2566 คือ

1. พ.ศ. 2562 : จัดประชุมกลุ่มย่อย (Dialogue)

ภายใน สผ. ร่วมกับกลุ่มงานของกองวิเคราะห์ผลกระทบสิ่งแวดล้อม (กวม.) ซึ่งปฏิบัติหน้าที่ฝ่ายเลขานุการคณะกรรมการผู้ชำนาญการพิจารณารายงาน EIA จำนวน 7 กลุ่มงาน คือ กลุ่มงานอาคาร กลุ่มงานเหมืองแร่และพัฒนาปิโตรเลียม กลุ่มงานพลังงาน กลุ่มงานคมนาคม กลุ่มงานปิโตรเคมี กลุ่มงานอุตสาหกรรม และกลุ่มงานพัฒนาแหล่งน้ำและเกษตรกรรม ทั้งนี้ จากการดำเนินการจัดประชุมเพื่อรับฟังปัญหา อุปสรรค และแนวทางปฏิบัติของฝ่ายเลขานุการทั้ง 7 กลุ่มงานข้างต้นแล้ว ได้รับข้อสังเกตและข้อเสนอแนะอันเป็นประโยชน์อย่างยิ่งต่อการนำไปต่อยอดเพื่อดำเนินการทบทวนประกาศ ทส. เช่น ประเด็นการกำหนดคำนิยามหรือความหมายให้ชัดเจน การพิจารณาให้บางโครงการหรือกิจการจัดทำแนวทางปฏิบัติ (Code of Practice : CoP) และการพิจารณาทบทวนหน่วยวัดกำลังการผลิตของบางโครงการหรือกิจการให้มีความสอดคล้องกับหน่วยงานอนุมัติอนุญาต เป็นต้น

2. พ.ศ. 2563: จัดประชุมกลุ่มย่อย (Focus Group)

กับหน่วยงานอนุมัติอนุญาตและหน่วยงาน ที่เกี่ยวข้อง เจ้าของ

โครงการแต่ละประเภทโครงการ (บริษัทเอกชน รัฐวิสาหกิจ ผู้ประกอบการ และสมาคมต่างๆ) คณะกรรมการผู้ชำนาญการพิจารณารายงานการประเมินผลกระทบสิ่งแวดล้อม (คชก.) นิติบุคคลผู้มีสิทธิจัดทำรายงาน EIA เครือข่ายองค์กรเอกชนด้านสิ่งแวดล้อม (NGOs) สถาบันการศึกษาที่มีการเรียนการสอนด้านสิ่งแวดล้อม และสื่อมวลชน พร้อมทั้ง รวบรวมผลการจัดประชุมหารือของปีงบประมาณ พ.ศ. 2562 และ 2563

3. พ.ศ. 2564: จัดประชุมรับฟังความคิดเห็น

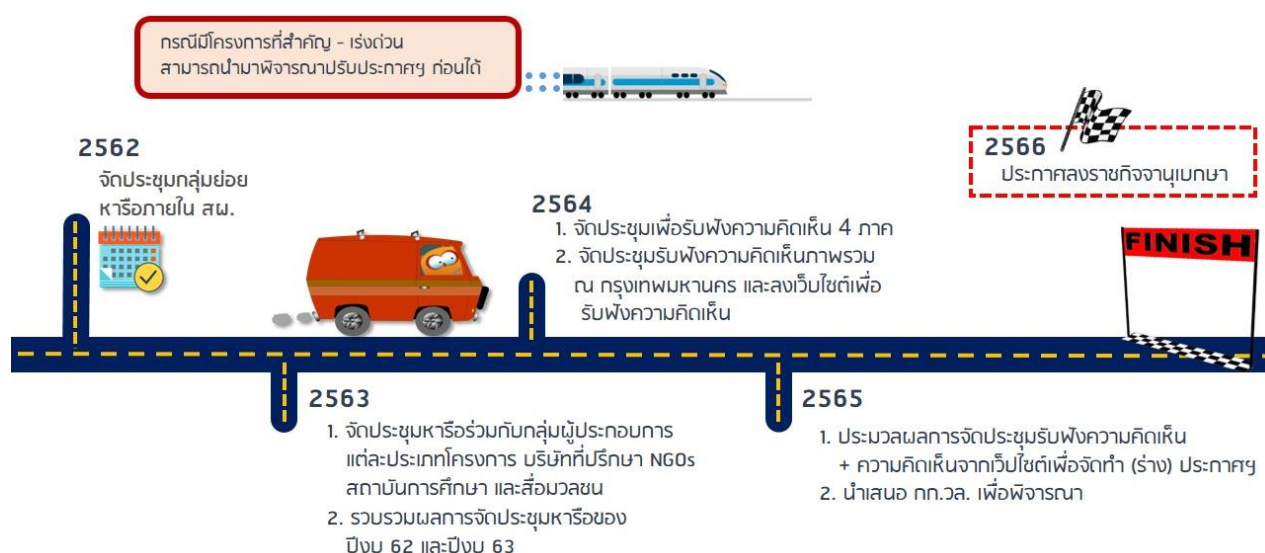
สาธารณะ (Public Consultation) 4 ภาค คือ ภาคตะวันออก เชียงเหนือ ภาคเหนือ ภาคกลาง+ภาคตะวันออก และภาคใต้ และจัดประชุมรับฟังความคิดเห็นภาพรวม ณ กรุงเทพมหานคร และนำข้อมูลขึ้นเว็บไซต์เพื่อรับฟังความคิดเห็นอีกครั้ง

4. พ.ศ. 2565: ประมวลผลการจัดประชุมรับฟัง

ความคิดเห็นทั้งหมด จากการจัดประชุมรับฟังความคิดเห็นและความเห็นจากเว็บไซต์เพื่อจัดทำ (ร่าง) ประกาศ ทส. พร้อมทั้งนำเสนอคณะกรรมการสิ่งแวดล้อมแห่งชาติเพื่อพิจารณา

5. พ.ศ. 2566: ดำเนินการประกาศลงราชกิจจานุเบกษา

ทั้งนี้ แผนการทบทวนประกาศ ทส. นั้น มาตรา 48 วรรคท้าย ได้บัญญัติว่า ในกรณีที่มีความจำเป็นจะดำเนินการให้เร็วกว่านั้นก็ได ดังนั้น หากโครงการหรือกิจการหรือการดำเนินการใดมีความสำคัญเร่งด่วนที่จำเป็นต้องปรับปรุงประกาศฯ ก็สามารถนำมาปรับก่อนได้อีกด้วย

รูปที่ 1 แผนการทบทวนโครงการหรือกิจการหรือการดำเนินการใด ตามที่กำหนดไว้ในเอกสารท้ายประกาศ ซึ่งต้องจัดทำรายงานการประเมินผลกระทบสิ่งแวดล้อม ปีงบประมาณ 2563 – 2566

ในปี พ.ศ. 2563 สผ. อยู่ระหว่างดำเนินการตามแผน โดยจัดประชุมกลุ่มย่อย (Focus Group) แบ่งเป็น 6 ครั้ง คือ (1) ด้านอาคาร การจัดสรรที่ดินและบริการชุมชน (2) ด้านเหมืองแร่และพัฒนาปิโตรเลียม และด้านพลังงาน (3) ด้านอุตสาหกรรม และด้านปิโตรเคมี (4) ด้านพัฒนาแหล่งน้ำและเกษตรกรรม และด้านคมนาคม (5) นิติบุคคลผู้มีสิทธิจัดทำรายงาน EIA และ (6) คชก. เครือข่ายองค์กรเอกชนด้านสิ่งแวดล้อม (NGOs) สถาบันการศึกษาที่มีการเรียนการสอนด้านสิ่งแวดล้อม และสื่อมวลชน โดยเมื่อจัดประชุมกลุ่มย่อยตามแผนแล้วเสร็จ กองพัฒนาระบบการวิเคราะห์ผลกระทบสิ่งแวดล้อมจะรวบรวมข้อมูลและนำเสนอผู้บริหาร สผ. เพื่อทราบ

รูปที่ 2 แผนการดำเนินการทบทวนประกาศฯ ปีงบประมาณ พ.ศ. 2563

ขณะนี้ ณ เดือนเมษายน 2563 สผ. ได้จัดประชุมตามแผนการทบทวนโครงการหรือกิจการหรือการดำเนินการใดไปแล้ว จำนวน 3 ครั้ง 5 ด้าน โดยแบ่งเป็น (1) ด้านอาคาร การจัดสรรที่ดิน และบริการชุมชน (2) ด้านเหมืองแร่และพัฒนาปิโตรเลียม และด้านพลังงาน และ (3) ด้านอุตสาหกรรมและด้านปิโตรเคมี ทั้งนี้ ผู้เขียนขอเสนอข้อเสนอแนะบางส่วนที่ได้จากการประชุม สัมมนา โดยแบ่งออกเป็น 3 หัวข้อหลักๆ ดังนี้

1. ควรจัดทำเป็น IEE / CoP / Environmental Checklist หรือปรับออกนอกระบบกฎหมายเฉพาะฉบับนี้

โครงการหรือกิจการที่ขอให้ สผ. ศึกษาเพื่อจัดทำเป็น CoP คือ ลำดับที่ 29 โรงพยาบาลหรือสถานพยาบาลตามกฎหมายว่าด้วยสถานพยาบาล กรณีโรงพยาบาลของรัฐ เนื่องจาก โรงพยาบาลของรัฐเป็นโครงการที่มีความจำเป็นเพื่อประโยชน์สาธารณะ

2. เหมะร่วมดีแล้ว

โครงการที่เห็นว่ามีเหมาะสมและยังคงควรประกาศกำหนดให้เป็นโครงการ หรือกิจการ หรือการดำเนินการซึ่งต้องจัดทำรายงาน EIA/EHIA เช่น

(1) **ด้านอาคาร :** EIA ลำดับที่ 28 การจัดสรรที่ดินเพื่อเป็นที่อยู่อาศัยหรือเพื่อประกอบการพาณิชย์ตามกฎหมายว่าด้วยการจัดสรรที่ดิน และลำดับที่ 30 โรงแรมหรือสถานที่พักตากอากาศตามกฎหมายว่าด้วยโรงแรม

(2) **ด้านเหมืองแร่และพัฒนาปิโตรเลียม :** EIA ลำดับที่ 1 การทำเหมืองแร่ตามกฎหมายว่าด้วยแร่

(3) **ด้านพลังงาน :** EHIA ลำดับที่ 11 โรงไฟฟ้าพลังความร้อน

(4) **ด้านปิโตรเคมี :** EIA ลำดับที่ 5 อุตสาหกรรมปิโตรเคมีที่มีกระบวนการผลิตทางเคมี ลำดับที่ 6 อุตสาหกรรมกลั่นน้ำมันปิโตรเลียม

(5) **ด้านอุตสาหกรรม :** EIA ลำดับที่ 4 นิคมอุตสาหกรรมตามกฎหมายว่าด้วยการนิคมอุตสาหกรรมหรือโครงการที่มีลักษณะเช่นเดียวกับนิคมอุตสาหกรรมหรือโครงการจัดสรรที่ดินเพื่อการอุตสาหกรรม ลำดับที่ 9 อุตสาหกรรมผลิตปูนซีเมนต์ ลำดับที่ 13 อุตสาหกรรมประกอบกิจการเกี่ยวกับน้ำตาล เป็นต้น

3. **ควรปรับปรุงแก้ไขหรือทำให้มีคมชัดเฉพาะมากขึ้น**

ในหัวข้อนี้มีความคิดเห็นทั้งการเสนอให้กำหนดคำนิยามให้ชัดเจน และเสนอให้มีการปรับข้อความ ให้สอดคล้องกับข้อกำหนดของหน่วยงานอนุมัติอนุญาต เช่น EHIA ลำดับที่ 6 การผลิต มีไว้ครอบครองหรือใช้ซึ่งพลังงานปรมาณูจากเครื่องปฏิกรณ์ปรมาณู ควรปรับข้อความให้สอดคล้องกับพระราชบัญญัตินิวเคลียร์เพื่อสันติ พ.ศ. 2559 เป็นต้น รวมทั้ง เสนอให้มีการศึกษาข้อมูลเพิ่มเติมเพื่อเตรียมการรองรับโครงการหรือกิจการหรือการดำเนินการใดในอนาคต เช่น กรณีอาคาร Mixed use และกรณีเหมืองแร่กัมมันตรังสี เป็นต้น

รูปที่ 3 บรรยากาศขณะจัดประชุมรับฟังความคิดเห็น จำนวน 3 ครั้งที่ผ่านมา

มาตรการนี้ การดำเนินการในปี พ.ศ. 2563 ได้เดินทางมาถึงเพียงครึ่งทางเท่านั้น ยังเหลืออีกครึ่งทางที่ สผ. ต้องเดินทางต่อเพื่อจัดประชุมสัมมนาอีก 3 ครั้ง คือ (1) ด้านแหล่งน้ำและด้านคมนาคม (2) นิติบุคคลผู้มีสิทธิจัดทำรายงาน EIA และ (3) คชก. NGOs สถาบันการศึกษาที่มีการเรียนการสอนด้านสิ่งแวดล้อม และสื่อมวลชน เพื่อรับฟังความคิดเห็นของผู้มีส่วนเกี่ยวข้อง และรวบรวมประเด็นข้อคิดเห็น ข้อเสนอแนะ และข้อสังเกตมาประกอบ

การดำเนินงานตามมาตรา 48 วรรคท้ายของพระราชบัญญัติส่งเสริมและรักษาคุณภาพสิ่งแวดล้อมแห่งชาติ (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2561 ต่อไป ดังนั้น ฝากคุณผู้อ่านทุกท่านติดตามความคืบหน้าการดำเนินงานเรื่องนี้ต่อไปด้วยนะคะ หากสนใจข้อมูลเพิ่มเติมสามารถติดตามได้ที่ www.onep.go.th/eia หรือติดต่อกลุ่มงานพัฒนาหลักเกณฑ์ กองพัฒนาระบบการวิเคราะห์ผลกระทบสิ่งแวดล้อม โทรศัพท์ 02-2656500 กด 6 ต่อ 6832 ค่ะ

การมีส่วนร่วมของประชาชนในกระบวนการ

“EIA”

นายภิชากรณ์ วงศ์ทองดีปีแก้ว
เจ้าหน้าที่วิเคราะห์นโยบายและแผน/กลุ่มงานวิชาการและฐานข้อมูล
กองพัฒนาระบบการวิเคราะห์ผลกระทบสิ่งแวดล้อม

“การมีส่วนร่วมของประชาชน” ถือเป็นหัวใจสำคัญ
ในการดำเนินการประเมินผลกระทบสิ่งแวดล้อมในปัจจุบัน ดังจะ
เห็นว่า เรื่องดังกล่าวถูกกำหนดไว้ในกฎหมายอย่างชัดเจน คือ

1. รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช 2560 มาตรา 58 บัญญัติไว้ว่า “การดำเนินการใดของรัฐหรือรัฐจะอนุญาตให้ผู้ใดดำเนินการ ถ้าการนั้นอาจมีผลกระทบต่อทรัพยากรธรรมชาติ คุณภาพสิ่งแวดล้อม สุขภาพ อนามัย คุณภาพชีวิต หรือส่วนได้ส่วนเสียสำคัญอื่นใดของประชาชนหรือชุมชนหรือสิ่งแวดล้อมอย่างรุนแรง รัฐต้องดำเนินการให้มีการศึกษาและประเมินผลกระทบต่อคุณภาพสิ่งแวดล้อมและสุขภาพของประชาชนหรือชุมชน และจัดให้มีการรับฟังความคิดเห็นของผู้มีส่วนได้ส่วนเสียและประชาชนที่เกี่ยวข้องก่อน เพื่อนำมาประกอบการพิจารณาดำเนินการตามที่กฎหมายบัญญัติ”

2. พระราชบัญญัติส่งเสริมและรักษาคุณภาพสิ่งแวดล้อม (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2561 มาตรา 48 วรรคสองได้กำหนดหลักเกณฑ์วิธีการ และเงื่อนไขในการจัดทำรายงานการประเมินผลกระทบสิ่งแวดล้อม ต้องจัดกระบวนการมีส่วนร่วมของประชาชน และวรรคสาม ก็กำหนดให้ในการจัดทำรายงานการประเมินผลกระทบสิ่งแวดล้อมสำหรับโครงการหรือกิจการหรือการดำเนินการของรัฐหรือที่รัฐจะอนุญาตให้ผู้ใดดำเนินการที่อาจมีผลกระทบต่อทรัพยากรธรรมชาติคุณภาพสิ่งแวดล้อมสุขภาพอนามัยคุณภาพชีวิตหรือส่วนได้เสียสำคัญอื่นใดของประชาชนหรือชุมชนหรือสิ่งแวดล้อมอย่างรุนแรงผู้ดำเนินการหรือผู้ขออนุญาตต้องประเมินผลกระทบด้านสุขภาพและจัดให้มีการรับฟังความคิดเห็นของผู้มีส่วนได้เสียและประชาชนและชุมชนที่เกี่ยวข้อง

3. ประกาศกระทรวงทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม ออกตามพระราชบัญญัติส่งเสริมและรักษาคุณภาพสิ่งแวดล้อม (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2561 ได้แก่

(1) ประกาศกระทรวงทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม เรื่อง กำหนดโครงการกิจการหรือการดำเนินการซึ่งต้องจัดทำรายงานการประเมินผลกระทบสิ่งแวดล้อมและหลักเกณฑ์วิธีการและเงื่อนไขในการจัดทำรายงานการประเมินผลกระทบสิ่งแวดล้อมลงวันที่ 19 พฤศจิกายน 2561 ประกาศในราชกิจจานุเบกษา เมื่อวันที่ 4 มกราคม 2562 ข้อ 8 (1) (ค)

(2) ประกาศกระทรวงทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม เรื่อง กำหนดโครงการกิจการหรือการดำเนินการที่อาจมีผลกระทบต่อทรัพยากรธรรมชาติคุณภาพสิ่งแวดล้อมสุขภาพอนามัยคุณภาพชีวิตของประชาชนในชุมชนอย่างรุนแรงซึ่งต้องจัดทำรายงานการประเมินผลกระทบสิ่งแวดล้อมและหลักเกณฑ์วิธีการและเงื่อนไขในการจัดทำรายงานการประเมินผลกระทบสิ่งแวดล้อมลงวันที่ 19 พฤศจิกายน 2561 ประกาศในราชกิจจานุเบกษา เมื่อวันที่ 4 มกราคม 2562 ข้อ 5 (1) (ค)

นอกจากนี้ สำนักงานนโยบายและแผนทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม (สผ.) ยังได้มีแนวทางการมีส่วนร่วมของประชาชนในกระบวนการจัดทำรายงานการประเมินผลกระทบสิ่งแวดล้อม ประกาศในราชกิจจานุเบกษา เมื่อวันที่ 8 กุมภาพันธ์ 2562 ซึ่งผู้อ่านสามารถดาวน์โหลดแนวทางดังกล่าวเพื่อใช้ในงานที่เกี่ยวข้อง ได้ที่ www.onep.go.th/eia หรือ www.ratchakitcha.soc.go.th/DATA/PDF/2562/E/036/T_0031.PDF

เราได้ทราบถึงข้อกำหนดที่เกี่ยวข้องกับการมีส่วนร่วม
ในกระบวนการประเมินผลกระทบสิ่งแวดล้อมกันไปแล้วนะครึบ
ต่อไปเรามาสรางมาเรียนรู้ไปพร้อมๆ กันครับว่าการมีส่วนร่วม
ของประชาชนคืออะไร และสำคัญอย่างไรในกระบวนการ
จัดทำรายงานการประเมินผลกระทบสิ่งแวดล้อมครึบ

การมีส่วนร่วม คืออะไร ทำไมยิ่งเยอะ ยิ่งดี !!!

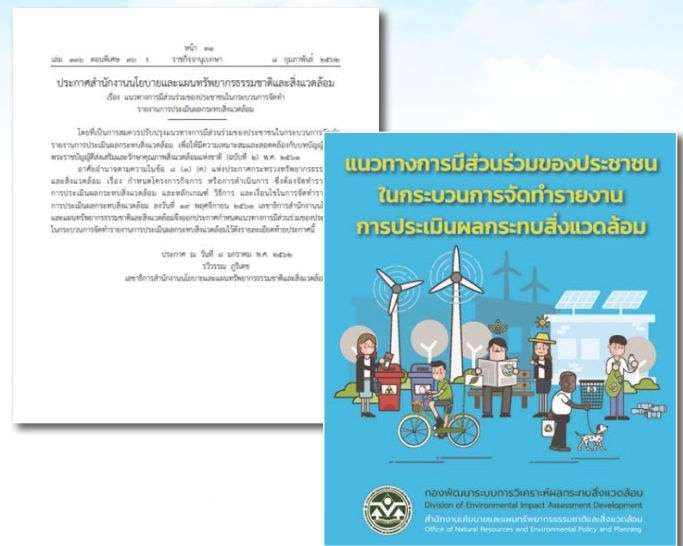
"การมีส่วนร่วมของประชาชนในการประเมิน
ผลกระทบสิ่งแวดล้อม" หมายถึง กระบวนการที่จัดขึ้น
ในการประเมินผลกระทบสิ่งแวดล้อมของโครงการ โดยมี
วัตถุประสงค์เพื่อให้ประชาชน หน่วยงานต่างๆ ตลอดจนผู้ที่
เกี่ยวข้องกับการประเมินผลกระทบสิ่งแวดล้อม สามารถเข้ามา

ร่วมแสดงความคิดเห็น นำเสนอข้อมูล ข้อโต้แย้ง
หรือข้อเสนอแนะที่เกี่ยวข้องกับการประเมิน
ผลกระทบสิ่งแวดล้อมของโครงการนั้น อันเป็น
การสื่อสารสองทาง

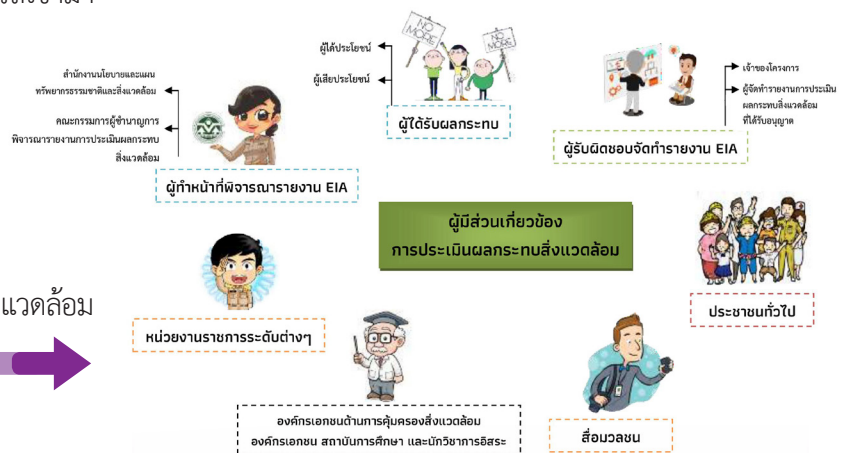
ผู้ที่มีความเกี่ยวข้องกับการประเมินผลกระทบสิ่งแวดล้อม
แบ่งออกเป็น 7 กลุ่ม รายละเอียด ดังรูปที่ 2

ท่านผู้อ่านคงได้เห็นแล้วว่าผู้ที่มีส่วนเกี่ยวข้องกับการ
ประเมินผลกระทบสิ่งแวดล้อมนั้นครอบคลุมทุกขั้นตอน ซึ่งใน
ที่นี้จะขอกล่าวถึงขั้นตอนและบทบาทของประชาชนในแต่ละ
ขั้นตอน โดยแบ่งออกเป็น 3 ขั้นตอนหลัก ได้แก่

- 1. ขั้นศึกษาและจัดทำรายงานการประเมินผลกระทบสิ่งแวดล้อม** ประชาชนสามารถเข้าร่วมให้ข้อมูลสภาพ
ปัจจุบัน ข้อมูลทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมที่มีคุณค่าในพื้นที่ และข้อมูลที่สำคัญอื่นๆ รวมทั้งความคิดเห็น ปัญหาและ
ข้อห่วงกังวลต่อผลกระทบสิ่งแวดล้อมของโครงการ รวมถึงความขัดแย้งเกี่ยวกับการดำเนินโครงการ (ถ้ามี)
- 2. ขั้นพิจารณารายงาน** สำหรับในขั้นตอนนี้ภาคประชาชนอาจไม่ได้เข้ามามีส่วนร่วมในการพิจารณารายงานโดยตรง
แต่ก็สามารถติดตามข้อมูลและผลการพิจารณารายงานการประเมินผลกระทบสิ่งแวดล้อมได้ ผ่านเว็บไซต์ eia.onep.go.th
- 3. ขั้นการดำเนินการและการติดตามตรวจสอบ** ในขั้นตอนนี้ภาคประชาชนควรเข้ามามีส่วนร่วมในการติดตามตรวจสอบ
การดำเนินโครงการ รวมทั้งให้ข้อคิดเห็นหรือเฝ้าระวังผลกระทบสิ่งแวดล้อมของโครงการ หากโครงการไม่ปฏิบัติตามมาตรการ
ที่ระบุไว้ในรายงานการประเมินผลกระทบสิ่งแวดล้อมสามารถแจ้งไปยังหน่วยงานอนุญาตซึ่งมีอำนาจกำกับดูแลโครงการ
หรือแจ้งมาที่สำนักงานนโยบายและแผนทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม เพื่อประสานการดำเนินงานไปยังหน่วยงานอนุญาตได้

รูปที่ 1 แนวทางการมีส่วนร่วมของประชาชน
ในกระบวนการจัดทำรายงานการประเมิน
ผลกระทบสิ่งแวดล้อม

รูปที่ 2 ผู้ที่มีส่วนเกี่ยวข้องกับ
การประเมินผลกระทบสิ่งแวดล้อม

เทคนิคการจัดการมีส่วนร่วมของประชาชนในการประเมินผลกระทบสิ่งแวดล้อม

เทคนิคการมีส่วนร่วมของประชาชนนั้น มีหลายรูปแบบ การจะเลือกใช้เทคนิคใด จำเป็นต้องพิจารณาปัจจัยที่เกี่ยวข้องหลายประการ อาทิเช่น บริบทของพื้นที่ ช่วงเวลา สถานการณ์หรือเงื่อนไขพิเศษ กลุ่มผู้เกี่ยวข้อง เป็นต้น ในที่นี้กระผมขอนำยกตัวอย่างเทคนิคการจัดการมีส่วนร่วม ซึ่งสรุปง่ายๆ ดังนี้ครับ

1. เทคนิคการให้ข้อมูล การจัดทำเอกสาร (จดหมายข่าว หรือรายงานการศึกษา) การจัดทำวิดีโอทัศน์ รวมถึงการให้ข่าวสารหรือการชี้แจงข้อมูลโดยตรงจากเจ้าของโครงการ เป็นการรับรู้อย่างรวดเร็ว ถูกต้องและทั่วถึง

2. เทคนิคการรับฟังความคิดเห็น การสัมภาษณ์รายบุคคล เป็นการพูดคุยรายบุคคล เพื่อให้ได้ข้อมูลความคิดเห็นของประชาชน ซึ่งเทคนิคนี้เหมาะสำหรับการเก็บข้อมูลที่ผู้ให้สัมภาษณ์อ่านไม่ออกเขียนไม่ได้ หรือการจัดสนทนากลุ่มย่อยเหมาะกับการพูดคุยถึงเรื่องอ่อนไหวหรือเรื่องที่จะก่อให้เกิดความขัดแย้ง

3. เทคนิคการปรึกษาหารือ การจัดเวทีสาธารณะ เป็นการเปิดโอกาสให้ประชาชนได้ซักถาม ได้ตอบกับเจ้าของโครงการได้

แนวต้นแบบบทบาทหน้าที่อะไรในกระบวนการ EIA

1. ร่วมรับสาระให้ข้อมูล ท่านผู้อ่านสามารถรับทราบข้อมูลผ่านสื่อต่างๆ และเป็นผู้ให้ข้อมูลเกี่ยวกับสภาพพื้นที่ และข้อห่วงกังวลต่อผลกระทบสิ่งแวดล้อมของโครงการ

2. ร่วมแสดงความคิดเห็นและรับฟังความคิดเห็น อาจจะเป็นการสัมภาษณ์รายบุคคล หรือรายกลุ่ม ซึ่งสามารถแลกเปลี่ยนข้อมูลและแสดงความคิดเห็นต่อโครงการ

3. ร่วมปรึกษาหารือ เป็นรูปแบบการสื่อสารสองทาง โดยแลกเปลี่ยนข้อมูลและข้อคิดเห็น โดยประชาชนสามารถเข้ามามีส่วนร่วมในการตัดสินใจในระดับค่อนข้างสูง

4. การจัดตั้งคณะกรรมการปรึกษาชุมชน เพื่อเป็นผู้ให้ข้อมูลและแลกเปลี่ยนความเห็นด้านต่างๆ กับชุมชน ซึ่งจะเป็นการติดต่อสื่อสารแบบสองทางระหว่างเจ้าของโครงการกับชุมชน ชุมชนจะได้พิจารณาและให้ความเห็นต่อข้อมูลโครงการและผลการศึกษา การวิเคราะห์ผลกระทบสิ่งแวดล้อมของโครงการทำให้ทราบถึงประเด็นที่ประชาชนให้ความสนใจนอกจากนี้อาจมีรูปแบบอื่นๆ เช่น การประชุมโต๊ะกลมร่วมกับผู้แทนองค์กรเอกชนที่ให้ความสนใจต่อการดำเนินโครงการ เป็นต้น

เกร็ดเล็กเกร็ดน้อย

วิธีการมีส่วนร่วมช่องทางอื่นๆ ได้แก่ การแสดงความคิดเห็นผ่านเว็บไซต์ การสำรวจความคิดเห็น แจกสายด่วนสายตรง และการสานเสวนา (DIALOGUE)

เป็นอย่างไรบ้างครับท่านผู้อ่านหลังจากได้ทราบถึงขั้นตอนและบทบาทของภาคประชาชน ต่อการประเมินผลกระทบสิ่งแวดล้อม และเทคนิคการจัดการมีส่วนร่วมของประชาชน ซึ่งเทคนิคการจัดการมีส่วนร่วมข้างต้นนั้น เป็นเพียงการยกตัวอย่างพอเป็นแนวความคิดให้กับท่านผู้อ่านเท่านั้นครับ ต่อไปก็มาถึงประโยคที่ว่า “การมีส่วนร่วม ยิ่งเยอะ ยิ่งดี” กระผมหมายถึงในกระบวนการประเมินผลกระทบสิ่งแวดล้อม หากผู้พัฒนาโครงการเปิดโอกาสให้มีกระบวนการมีส่วนร่วมของประชาชนตั้งแต่เริ่มต้น โดยการเผยแพร่ข้อมูลโครงการที่ถูกต้อง และเชิญชวนประชาชนเข้ามาร่วมแลกเปลี่ยนเรียนรู้ไปกับโครงการ รับข้อคิดเห็นและข้อเสนอแนะของประชาชนมาพิจารณาอย่างเหมาะสม เมื่อการมีส่วนร่วมของประชาชนเกิดขึ้นอย่างแท้จริงได้เช่นนี้ ก็จะเป็นผลดีกับการพัฒนาโครงการอย่างแน่นอนครับ

รู้ตัวบ้าง

กระผมขอนำเรียนท่านผู้อ่านว่าประโยชน์ของการมีส่วนร่วมนั้นมีมากมายหลายประการไม่ว่าจะเป็นตัวช่วยให้การดำเนินโครงการเป็นที่ยอมรับของชุมชนมากขึ้น ประชาชนให้ความร่วมมือและช่วยลดความขัดแย้งในภายหลัง และช่วยให้การบริหารโครงการมีประสิทธิภาพ รวมถึงข้อที่สำคัญที่สุด คือ เป็นการเสริมสร้างให้ประชาชนได้มีสิทธิและเสียงในการแสดงความคิดเห็นต่อการพัฒนาประเทศอันเป็นบ้านของเราทุกคนครับ

อ้างอิง

ภิชากรณ์ วงศ์ทองดีปีแก้ว (2559), การมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดการสิ่งแวดล้อม กรณีศึกษา อำเภอโคกสำโรง จังหวัดลพบุรี

มูลนิธิปริญาโทนักบริหารรัฐกิจ มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์ (2546), การมีส่วนร่วมของประชาชน

ศูนย์บริการประชาชน สำนักงานปลัดสำนักนายกรัฐมนตรี (2548), คู่มือการปฏิบัติงานตามระเบียบสำนักรัฐมนตรีว่าด้วยการรับฟังความคิดเห็นของประชาชน พ.ศ. 2548 ของเจ้าหน้าที่รัฐสืบค้นเมื่อ 20 มีนาคม 2563 จาก http://203.155.220.230/bmainfo/law/042/see_2548.pdf

สำนักงานนโยบายและแผนทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม (2555), เอกสารชุดความรู้ เล่มที่ 3 สิทธิชุมชน และการมีส่วนร่วมของประชาชน (ฉบับประชาชน)

สำนักงานนโยบายและแผนทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม (2561), แนวทางการมีส่วนร่วมของประชาชนในกระบวนการจัดทำรายงานการประเมินผลกระทบสิ่งแวดล้อม

กองพัฒนาระบบการวิเคราะห์ผลกระทบสิ่งแวดล้อม สำนักงานนโยบายและแผนทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม

60/1 ซอยพิบูลวัฒนา 7 ถนนพระรามที่ 6 พญาไท กรุงเทพฯ 10400

โทร. 0-2265-6500 ต่อ 6858, 6860 โทรสาร 0-2265-6629 <http://www.onep.go.th/eia>

ชำระค่าฝากส่งเป็นรายเดือน
ใบอนุญาตที่ 16/2535
ปทจ.สามเสนใน